

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

LDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 1 (316)

Fredagen den 5 januari 1894.

7:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5:— Iduns Modetidning jämte kollegerade planscher ..... 4: 50 Iduns Modet. utan kol. pl. .... 3:—	Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla postanstalter i riket.	Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lös:n endast för kompletteringar)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	---	---	---	---

Louise Posse.

Under det man nyss öfverallt i hemmen redde sig till att fira den stora glädjens o. ljusets högtid, kringförde de dagliga tidningarna ett dödsbud, ägnadt att i de högsta såväl som de iägsta kretsar framkalla känslor af berättigad saknad och sorg. En ädel och välsignelserik lifsgärning var afslutad: den aldrig grefvinnan *Louise Posse* hade lagt sitt trötta hufvud till hvila. Det är för oss en särskild tillfredsställelse att få börja årets porträttgalleri med bilden af den vördnadsvärda gamla, som i så många hänseenden står såsom typen för en varmhjärtad och högsinnad svensk kvinna.

Grefvinnan Louise Posse, enda dottern af grefve Baltzar Bogislaus von Platen och hans maka, Hedvig Elisabeth Ekman, var född den 4 november 1806 på den vid Verners strand naturskönt belägna egendomen Frugården, som den tiden ägdes och beboddes af hennes föräldrar. Här tillbragte hon sina första

barnaår och hördes ännu på äldre dagar med minnesgod liflighet skildra det muntra lifvet med tvänne bröder, hvilkas undervisning och lekar hon delade. Hon omnämnde därvid leende, att hon under de första åren äfven kläddes som gosse. Den ene af bröderna, en rikt begåfvad yngling, dog tidigt, den andre, Baltzar von Platen, hade en lång och ärorik bana för sig, såsom medlem af konungens råd, chef för sjöförsvarsdepartementet och slutligen utrikesminister.

Den unga dottern i det fint bildade hemmet åtnjöt en uppfostran, motsvarande den ställning hon redan genom sin börd var kallad att intaga. Ovanligt rikt utrustad med yttre fägring samt hjärtats och förståndets egenskaper, gaf hon ingalunda bröderna efter, vare sig i djärfva upptåg eller bokliga idrotter.

»Men,» säger en minnestecknare, »den ystra leken så väl som det för den tiden mer än vanligt rikhaltiga

Du unga år, far varligt med mänskosläktet!
Det är af vax och vår-is, förgås som blomstren,

Men bär en mäktig gnista af evighet,
Hög, oförstörbar, i längtansfulla barmen.
Z. Topelius.

vetandet, adlades af hennes sant kvinnliga och behagfulla väsen och sålunda framstod hon, när hon redan vid 18 års ålder trädde i äktenskap, såsom typen för en harmoniskt utbildad, i alla afseenden ädel kvinna.»

Hennes man var landshöfdingen i Skaraborgs län, sedermera generaltulldirektören och slutligen justitieministern och riksmarskalken, grefve Arvid Posse. Såsom ung fru bebodde grefvinnan Posse åter tidtals det kära barndoms hemmet vid Venerns strand, dit landshöfdingefamiljen under somrarna flyttade ut från Linköping. Då emellertid mannens höga ämbeten snart nog förflyttade honom till hufvudstaden, firades hans unga maka där såsom en af hofvets och de högsta umgängeskretsarnes förnämsta prydnader. Hon bar dock all denna hyllning med den lugna värdighet, som under alla förhållanden i så hög grad utmärkte henne. Efter mannens död 1850 utnämndes hon till öfverhofmästarinna hos dåvande kronprinsessan, sedermera drottning Lovisa.

Vi hafva hittills framhållit endast ena sidan af grefvinnan Posses lif, men detta hade äfven en annan sida, och den ännu långt skönare: hennes verksamhet för de fattiga och ringa

Den jordiska högheten och glansen kunde ej i längden tillfredsställa ett sinne sådant som hennes. Djupare behof gjorde sig allt mera gällande, och lifvets allvar trängde med makt in på henne. Hon ville hafva något *förblifvande*, något som fullt kunde stilla andens evighetstörst. Och hon fann det i det ord, som evigt förblifver, och hos den Herre, som sagt: Hvilken som törstar, han komme till mig!

Från den tiden blef det ock för henne ett tvingande behof att lefva för andra och att med sina gåfvor och sitt inflytande ställa sig till den lidande mänsklighetens tjänst. Med öppen blick för den andliga och lekamliga nöden åtnöjde hon sig icke med ett blott overksamt beklagande af densamma, nej, hon ställde sig i främsta ledet af dem, som arbetade på lindrande af nöden, och det icke blott den tillfälliga, utan till fortfarande hjälp för nödställda medmänniskor. Stockholms allmänna skyddsförening, som i början af 1860-talet kom till stånd under vår nuvarande drottningens hägn, räknade grefvinnan Posse bland sina stiftarinnor och mest verksamma medlemmar. Sin befattning såsom ordförande i skyddskomitén inom Jakobs och Johannes församling skötte hon ock med förkärlek, så länge hennes krafter tillåto det, liksom hon länge var den ledande själen i sällskapet Fattiga barns vänner.

Med lifligt intresse omfattade hon ock tanken på bildandet af en hushållsskola för fattiga flickor, hvilken tanke då ännu låg, så att säga, i sin linda, men sedermera under årens lopp vunnit allt mera beaktande och tillslutning. Med sin klarseende blick insåg hon genast, att bästa sättet att skydda de fattiga flickorna för

de faror, som särskildt lågo i deras väg, var att bilda dem till dugliga och kunniga tjänarinnor. Mången gång då hon från sina fönster vid Kungsträdgården såg dessa halv vuxna fattiga flickor vandra sysslolösa omkring, kunde hon med hjärtligaste deltagande utbrista: Hvad skall det väl blifva af dem! Och då hon genom sin ställning i skyddsföreningen kom i tillfälle att blicka in i de fattigas hemlif och såg, huru mödrarna ofta släpade med det tyngsta arbete, medan de upp växande döttrarna tillbragte tiden med en virkning i handen, suckade hon bedröfvad: Ack, att de finge lära sig något nyttigare! Icke underligt då att hon räknade det som en särskild glädje och högtidsdag, när Praktiska hushållsskolan 1870 kommit till stånd och kunde öppnas i sin första anspråklösa lokal vid Kaptensgatan med plats för sex elever. Med aldrig minskadt intresse följde hon sedan alltjämt arbetets utveckling, och när det hände, att skolan tid efter annan firade bröllop åt någon af sina forna elever, försummade hon ej, så vidt det var henne möjligt, att vara närvarande. Då var det ock alltid hon, som till den unga bruden lämnade den bibel, i hvilken hon med egen hand skrifvit hennes namn jämte ett bibelspråk till ljus på vägen. Under flere år var det ock plägsed att de af styrelsens medlemmar, som kunde det, deltog i den fest, hvilken tidigt på eftermiddagen hvarje julafton firades i skolan. Och då var det rörande att se, med hvilken hjärtlig glädje *hon*, som intagit en så framstående plats i hofvets salar, kunde deltaga i de fattiga flickornas glädje.

När man efter ännu några år lyckades åstadkomma den s. k. Lilla hushållsskolan vid Sundbyberg, i hvilken minderåriga flickor uppfostras till barnjungfrur, ägnade grefvinnan Posse äfven denna samma varma och verksamma deltagande, hvilket hon bibehöll in i det sista, i det hon uttalade en önskan, att de vänner, som ville lägga en krans på hennes bår, hellre måtte gifva värdet därpå åt Lilla hushållsskolan vid Sundbyberg.

I missionsarbetet för Lappland, för våra sjömän, för Fjellstedtska skolan och mångfaldiga andra företag i filantropiskt syfte var grefvinnan Posse en eftersökt och nitisk deltagarinna. »Hennes klara blick,» säger den redan citerade minnes-tecknaren, »hennes varma och mångsidiga intresse för allt, som kunde bidra till lindrande af likars nöd, gaf henne snart syn på hvad som i hvarje fall borde göras. Hennes stora personliga anseende och hennes vidsträckta relationer inom de kretsar, som innesluta samhällets i ekonomiskt hänseende lyckligast lottade medlemmar, inbragte rikligt flödande bidrag till hvarje företag, hvars grundande eller uppehållande hon för tillfället gjorde till sin uppgift. Efter hvarje till allmänhetens gifmildhet vädjande upprop, åt hvilket hon lånat sitt namn, fylldes hennes hem af gåfvor, som från alla håll

tillströmmade, och hvilka hon mottog och ordnade med glad tacksamhet vid tanken på dem, hvilkas andliga och lekamliga behof gåfvorna voro ämnade att tillgodose. I detta hänseende har hennes verksamhet och hennes inflytande säkert icke öfverträffats af någon enskild person inom vårt samhälle. — Med hela sin själ och allt sitt intresse var hon ock fäst vid utvecklingen af de företag hon främjat, och under de senaste åren, då aftagande krafter nödgade henne att mer och mer draga sig ifrån all utåt riktad verksamhet, erfor hon aldrig större glädje, än när man kunde bringa henne gynnsamma underrättelser om framgången af hennes älsklingsföretag.»

I sitt enskilda lif var hon lycklig som få, och inför människor syntes hennes väg alltjämt ligga jämn och solbelyst, dock har väl äfven hon haft sina strider, ty sällan vinner man väl utan dem den fina takt och den medkänsla, hvarmed hon kunde uppfatta olika själsstrider hos personer, med hvilka hon kom i beröring.

Medlemmarne af konungahuset, hvilka hon stod nära genom sin samhällsställning, och hvilka alltid på det kraftigaste hägnade och understödde hennes mänskovänliga sträfvan, visade henne mångfaldiga prof på personlig välvilja och sympati, hvilka högeligen fägnade henne. Älskad och vördad af sin närmaste omgifning och en stor vänkrets, stod hon in i sena ålderdomen såsom en skön föresyn för unga och gamla.

Men äfven den soligaste dag har sin afton, då skuggorna begynna falla. De många åren blifva tyngande och hvilat efterlängtat. För en person med så många intressen som grefvinnan Posse var det en icke ringa försakelse att nödgas frånträda det verksamma lifvet. Hennes senaste lefnadsår voro ock mera utslutande ägnade åt ett inåtvänt lif. Och huru högt än andra måste uppskatta så väl hennes person som hennes lifsgärning, kände hon dock själf djupt och innerligt ofullkomligheten hos båda och klagade hjärtligt öfver egen syndfullhet och brist, ja, till och med däröfver, att »hon lefvat ett så själfviskt lif». Men under det hon mer och mer förlorade den tankens skärpa, som utmärkt henne framför de flesta andra, framstod hos henne *barnets* tillitsfulla öfverlåtenhet åt den himmelske faderns huldhet och nåd. När oroliga tankar tycktes störa henne, veko de oftast, då något känt bibelspråk upprepades af hennes omgifning, hvarvid hon mer än en gång hördes framhviska ett sakta: »Mer, mer.» Det sista ord, som nästan ljudlöst sväfvade på hennes läppar, var den sköna beaktelsen: »Jag vet, att min förlösare lever.» Hennes dödsdag inträffade den 22 sistlidne december.

Så väl Sveriges som Danmarks kronprinsessa hade ägnat den gamla sina minneskransar vid den högtidliga jordfästningen, som i närvaro af en stor skara anhöriga, vänner och protegéer ägde rum i Östermalms kyrka, och vid hvilken kron-

prinsessan Victoria var personligen närvarande. Så väl drottningen som kronprinsen läto äfven representera sig.

Direkte från kyrkan fördes grefvinnan Posses kista till järnvägsstationen för att afgå till Motala och nedsättas i von Platenska grafven, där följande dag den sista hyllningen ägnades åt den frejdade Balzar Bogislaus von Platens dotter. Under klockringning och flaggning på half stång i hamnen och i staden skred den långa processionen genom en allé af granar fram till den grönklädda grafven, där en folkmassa, uppgående till ett par tusen, mötte. Sedan kistan sänkts ned och en manskör med ackompanjemang af mesingsmusik afsjungit 5:te versen af psalmen 453, höll kyrkoherden i Motala ett högstämmt, gripande tal, som afslutades med bön. Därpå uppstämde kören ännu en sång med svenska ord på melodien: »Integer vitæ».

Vackra kransar prydde visserligen kistan, men den skönaste minneskransen är dock förverkligandet af den ädla hädangångnas önskan, att i stället för kransar och blommor till henne en skärf måtte gifvas till det för henne så kära och af henne så troget omhuldade lilla Tallbo. Innebördens af den kransen har ock ånyo besannat hvad förut blifvit sagdt, att när helst en önskan i sådan riktning uttalades af grefvinnan Louise Posse, möttes den af varma hjärtan och öppna händer.

Lina Berg (L. S.)

Mod!

Nyårshälsning.

Stig upp ur tidens mörka haf,
du nyårsmorgon blid!
Gif hvad det gamla år ej gaf
af fröjd och ljus och frid!
Den sorgsna härd
gif stilla ro
och dyster värld
en hoppfull tro,
gif törsten dryck, gif hungern brödet,
låt se, att Gud rår mer än ödet!

Ljft, mänskobarn, från stoft och grus
din blick mot himlens sol!
Se, allt har sprungit fram ur ljus,
fast mörkret har sin pol. —
Är vägen tung,
är foten trött,
bed, kämpa, sjung
och sof se'n sött:
ditt mål är ljus, ett stort, ett stilla, —
och mörkret här var blott en villa.

Ödv. Övers.

Ny tid.

Fvart har den tagit vägen, den gamla tiden, då spinnrocken surrade framför brasan och den flitiga husmodern drog den fina tråden genom sina händer?

Huru den fina spånaden därpå vandrade till väfstolen och efter omsorgsfull blekning som snöhvitt linne fyllde kistor och skåp, därom veta ännu förgångna skalder och diktare att berätta.

Mormor eller mormorsmor satt om kvällen i den mjuka länstolen och stickade af ullgarn, som tjänstflickorna spunnit, varma strumpor och tröjor åt husfadern och barnen, under det döttrarna med flitig hand själfva prydligt och nätt sydde allt, som hörde till toaletten och hushållet.

I det sistnämnda fanns dagen lång fullt upp med arbete, ty alla måste hjälpa till — moder, döttrar och tjänstfolk — att ombestyrja alla behof och för hand utföra allt arbete. Ända till det minsta sträckte sig en verklig husmoders verksamhet, ty hon hade ännu icke lärt sig att räkna på större hjälpmedel utifrån vid sina husliga bestyr.

För oss barn af en nyare tid förefaller det nästan som en saga att höra talas om dessa blygsamma hemsysslor, om denna kvinnans verksamhetskrets med sin äkta kvinnliga och likväl så trånga horisont.

Huru helt annorlunda har det ej blifvit nu för tiden!

Där förut arbetet för hand ansågs nödvändigt, har nu mekanikens konst trädt i stället. I nästan otrolig mångfald och utsträckning ha industrien och uppfinningsförmågan bemäktigat sig det rika fält, som de med civilisationen växande livsbehofven erbjudit dem. Tillgodogörandet af ångan och elektriciteten liksom den genom geniala uppfinnare oändligt framdrifna tekniken och mekaniken, som nu sysselsätta millioner arbetare, undantränga alltmera det enkla handarbetet och göra genom billig massfabrikation en konkurrens omöjlig.

Detta för omkring 200 år sedan ej drömda framsteg har också framkallat en förändring i kvinnans husliga lif, en förändring, som hur mycket den än beklagas af svärmare för s. k. äkta kvinnlighet, likväl är så väsentlig, att den förtjänar att tagas i betraktande och, opartiskt sedt, ej kan anses som en olycka.

Genom det förenklade hushållsväsendet återstår nu mera tid för kvinnan att tänka på sig själf. Och väl henne, om hon förstår att använda denna tid rätt!

Hon har nu så många lediga stunder, som hon förut ej kunnat eröfra från de oräkneliga husliga plikterna, och vi måste häla det som en lycklig vändning, att det så är, ty blott på så sätt blir det möjligt för kvinnan att äfven å sin sida tillfredsställa en ny tids fordringar.

»Kvinnans ställning i familjen kännetecknar mannens andliga ståndpunkt.» — Dessa ord gällde kanske äfven fordomdags, men omvänt fordrades det däremot icke, att husets fru och döttrar själfva tillägnade sig en motsvarande andlig utveckling, som gjorde dem vuxna att äfven utåt värdigt representera hemmet, att icke allenast vara husfaderns förståndiga rådgifvarinnor i praktiska saker, utan äfven taga del i hans andliga och offentliga intressen.

Denna art af kvinnans likställighet med mannen ansågs icke motsvara anlagen och den naturliga kallelsen.

Där icke det anborna, sunda människoförståndet bröt sig fram och gaf sig tillkänna i riktigt omdöme, förhöllo sig hustrur och flickor fullkomligt passivt vid alla frågor och framsteg, som kännetecknade tidevarfvets andliga lif, som af detta löstes och framkastades.

För dem existerade blott husliga plikter, kunskaper och färdighet i husliga ting och blott i helt sällsynta fall, såsom under medeltiden i kloster och fromma stiftelser och under en senare tid i högtstående familjer, fann man rikt begåfvade, sträfsamma kvinnor, för hvilka det blef möjligt att tillägna sig ovanliga, vetenskapliga kunskaper.

Tack vare frigörelsen på det husliga området ha vi nu helt andra åsikter om kvinnlig kapacitet och utveckling. Ja, den åsikten banar sig långsamt, men oemotståndligt fram, att flickan nu för tiden bör få lika god undervisning och utbildning som gossen, och att man icke längre bör förneka hennes särskilda, naturliga anlag och hennes rätt att göra dessa nyttiga för mänskligheten.

De i ständigt, om ock långsamt fortskridande stadda flickskolorna, det redan i flere stater, däribland ock i vårt fosterland, öppnade tillträdet för kvinnor till universitetsstudier och de olika konstinstituten för kvinnlig flit visa tillfyllest, hvilken riktning den kvinnliga bildningen tagit och aflägga på samma gång ett bevis för dess nödvändighet.

Därjämte existera kvinnoföreningar, såsom Fredrika Bremerförbundet här hemma, Finsk kvinnoförening i vårt systerland Finland, Lettverein i Berlin och talrika andra, som välsignelserikt verka för kvinnans andliga lyftning och utsträckandet af hennes förvärfsvärdiga förmåga.

Ett oemotståndligt behof att andligt liksom materiellt lefva ett helt individuellt lif karakteriserar vår nuvarande generation, om också detta sträfvande ännu på ofullkomligt sätt gör sig märkbart och alstrar många öfverdrifter och utväxter.

Äfven kvinnan känner, kanske ofta blott instinktivt, en märklig böjelse, som drifver henne att öfva, utbilda och använda sina krafter och själsgefvor. Flickan, som redan i ungdomen fått följande detta sträfvande i ädlaste riktning, skall icke dess mindre bli en förträfflig husfru och moder, om man blott lärt henne att betrakta sitt hem och sin familj som sin första och heligaste verksamhetskrets.

Utrustad med nödig intelligens och själens bildning, skall hon först gifva sina barn det dyrbaraste hon vet och äger, och efter det mått af kärlek och aktning hennes man visar henne, skall hon äfven vilja blott lyckliggöra honom. En kvinna med rik själsbildning kan äfven förestå sitt hus, om blott moderlig ledning och en praktisk, ekonomisk undervisning i tid visat henne på dessa plikter. Hennes större intelligens, förenad med egen erfarenhet, skall göra det mycket lättare för henne att uppfylla de materiella bestyrerna i ett hushåll, att vara sina barns bästa uppfostrarinna och vinna auktoritet öfver tjänarne.

Har hon jämte inhämtad allmänbildning lärt sig något yrke, har någon talang eller något anlag hos henne särskildt utbildats, så är hon rustad mot ödets växlingar, så att hon under tider af nød inom familjen materiellt kan vara till hjälp.

Om hennes äktenskap är barnlöst eller om barnen växt upp, kan måhända åter komma en tid, då hennes lif ej är fullt upptaget af omsorger inom hemmet, och då kan hon söka sysselsättning i fortsatta studier för att därmed gagna mänskligheten eller åtminstone vinna en vidgad verksamhetskrets.

De kvinnor åter, som genom egen vilja eller yttre omständigheter blifvit förnekade att följa sitt köns naturliga kallelse och som icke äga ett skyddande hem, de böra framför alla andra ha frihet att kunna söra för sig själva i hvilken riktning de önska, för att likt mannen genom ärligt, nyttigt arbete gagna mänskligheten och söka sin utkomst och tillfredsställelse.

Och vi måste tyvärr tillstå, att om de fordringar, som individen i våra dagar tror sig berättigad att ställa på lefnadsnjutning och komfort, alltjämt tilltaga, skola allt flere bildade kvinnor bli hänvisade till sig själva, då det icke blir möjligt för hvarje man att inrätta ett eget hushåll på den erforderliga materiella grundvalen.

Skall man låta de oskyldiga, mindre bemedlade kvinnorna umgälla detta, eller dem, som föredraga att stå på egna fötter hellre än de köpa sig en man, som de ej hålla af? Skall man fränkänna dem deras enklaste människorättigheter, som efter måttet af deras själsgefvor berättiga dem till hvilket själfständigt yrke som helst?

Det vore dock en himmelskriande orättvisa!

Och det är väl inte mången, som numera vill påstå, att kvinnan måste förlora sin kvinnlighet, om hon utbildar sina själsgefvor och anlag och väljer ett s. k. manligt yrke. Hennes natur kan icke ändras, och jag kan inte tänka mig något vackrare, naturligare än den bildade, varmhjärtade kvinnan som kvinno- eller barnläkare vid sjuksängen, som föreståndarinna för flickskolor och arbetsinrättningar, som lärarinna i kvinnliga folkhögskolor o. s. v. Hvarje flicka bör endast redan i föräldrahemmet få lära hvad äkta kvinnlighet vill säga: att den består i hjärtats bildning, vördnad för ålderdomen, omsorg för sjuka, fattiga och svaga, kärlek till barn och samvetsgrannhet i utförandet af hvarje praktisk verksamhet.

Då skall kvinnan ej i något lefnadsläge förlora sin äkta kvinnlighet, till och med om hon skulle eftersträfvat högre andliga mål och lyckligt uppnå dessa.

Henriette Goldschmidt.

Nyårsvisiter.

Det är egendomligt att se, huru snabbt i vår tid de skenbart djupast inrotade bruk och sedvänjor försvinna. Hvem kunde väl för endast tjugu år sedan ana, att innan århundradets slut de gamla häfdvunna nyårsvisiterna skulle tillhöra de urmodiga plaggens antal, hvilka människan så småningom lägger af sig och samlar på hög uti skräpvrån?

I vår yngsta ungdom uppvisade alltid nyårsdagen en anblick, som skilde den från andra dagar på året. Skaror af unga herrar och gamla med, för resten, snodde högtidsklädda, med svarta kläder och hvita halsdukar, omkring på gatorna, upp och ner för trapporna, bugade sig för värden, värdinnan och dottrarna i huset, hostade, framförde ur djupet af sina stela skjortbröst ett »godt nytt

år!», kastade så fort som möjligt — ty dagen var kort och visitlistan lång — i sig ett glas sherry eller portvin och skyndade till nästa ställe för att förnya samma manöver. De unga förhoppningsfulla männen i verken, som nu sitta och tumma sin lilla orden eller sysselsätta sig med att räkna hårstråna på hjässan, voro isynnerhet i svängen. Nyårsdagen var för dem lika ansträngande som den nu är för brefbärande. Gud tröste dem, om deras minne klickade! Från chefen, som hade deras öde i sina händer, till grosshandlaren med de danslystna dottrarna och den fina konjaken på kaffet — alla skulle ihågkommas. Och ju längre listan var, dess bättre. Det var alltid ett bevis på, att man hade en vidsträckt umgängeskrets. De, som voro mycket med i världen, måste hyra sig droska på timme.

Och hvilken intelligens och urskillning de måste lägga i dagen, då det gällde att fördela nyårsvisiterna på de olika dagarna! Ty nyårsdagen räckte naturligtvis icke till under de få timmar, som stodo en till buds mellan klockan tolf och tre middagen. Man måste förlägga de viktigaste visiterna dit och söka utplantera de öfriga så förståndigt som möjligt på de följande dagarna — lyckligtvis hade man tid på sig, nästan ända till trettondagen. —

Hur har det gått till? Hvar har det gamla löjliga, dumma, vackra, ärevärdiga bruket tagit vägen? Ingen opinion har rests däremot, ingen har blåst på det, men det har försvunnit ändå som en rök. Hur kan något så glida mellan ens fingrar och hamna i skräpvrån med svart frack och hvit halsduk och allt?

Det tjänar icke mycket till att fråga. Det, som försvinner af sig själf, lämnar merendels inga uppslag till svar. Ett gammalt bruk, som dör, är som en skugga öfver en orolig sjö. Man ser något skymta förbi, men man uppfattar icke konturerna.

Det är mycket ovisst, om vår tid öfver hufvud taget kommer att uppställas som mönster för någonting alls, men blir det för något, så icke blir det för artighet. Det ligger icke i dess lynne. Det tar tid, det medför besvär, och vi äro rädda både om det ena och för det andra. Artigheten var en gammal sirlig man med peruk och silkesstrumpor och menuett, och ångan och elektriciteten voro för honom lika främmande som den moderna dansen. Då han skref ett bref, idkade han litteratur, gjorde han en bugning, så odlade han skön konst, under det att vi telegraferade våra bref och endast gå och rösta, för att få det bekväma hälsningssättet infördt äfven för civila. För vår bekvämlighets skull anstränga sig tusentals hjärnor till döds. För oss pinglar telefonen och afpressas ångan den största möjliga kraft, för vår skull krymper postpapperet ihop till brefkort, och då vi skola aflägga nyårsvisiter, behöfver endast jungfrun bläddra igenom adresskalendern och slunga in några dussin blanka visitkort i tvåöreskuvert. Vi skicka brefbärande i vårt ställe och trösta oss med, att vi sända honom till så många flere dörrar i stället. Visitkortet äro billiga och 2 öre äro inga pengar.

Men — invänder man — nyårsvisiterna voro dock ett gammalt dumt bruk, som det icke är skäl att önska tillbaka.

Nå, — svarar jag — äro nyårskorten en bit bättre?

Öfver nyårsvisiterna hvilade dock en personlig prägel, som gaf dem ett särskildt värde, men hvilket värde ligger väl i ett nyårskort? Åtminstone för den, som hellre trycker en väns hand än hans handske? Det är samma skillnad mellan en nyårsvisit och ett nyårskort som

mellan en person och hans visitkort. För hans besök skall jag tacka honom själf, för hans visitkort postverket. Knappast bättre är det på senare tider af societeten etablerade modet att nyårsdagen fara omkring i sitt ekipage, låta kusken hålla utanför vissa bestämda portar och, medan man själf helt makligt sitter kvar i kupén, skicka betjänten uppför trapporna med sitt kort. Här är det kusken, som sitter inne med minneslistan, och nyårshälsningen växlas mellan betjänten och jungfrun i stället för mellan deras fruar.

Äro då männe de gamla nyårsvisiterna alldeles bortlagda?

Åhnej, icke fullständigt.

Ännu få vi på nyårsdagen se en och annan herre, som bär tecknet på sig. Det syns både på hans dräkt och på hans halft generade utseende, att han är stadd i gengångareänden. Och alla som han möter titta på honom på det älskvärdt obehagliga sätt, som är oss svenskar eget, och säga: »nej, se, han skall gå på nyårsvisit»; om några år skola de fordra att få se honom på »Skansen», tillsammans med rumormästaren och brandvakten uppväckande deras tröga minnen af gamla tider och sedvänjor.

Thore Blanche.

Mamsell Barck.

Ett kvinnoporträtt, tecknad för Idun af Richard Bergström.*

Hon var bara en symamsell. Hon var prästdotter från Säter och hade i unga år kommit till Stockholm. Om hon här haft några relationer, torde dessa hafva inskränkt sig till en urgammal faster, lika fattig som hon; nog af, genom relationer eller utan, blef hon införd i ett och annat hem. Arbete behöfde hon snart icke söka; hon blef eftersökt, och man räknade det för tur, när hon, långt förut påtingad, omsider kunde komma. De hus, där hon en gång blifvit införd, fortforo merendels att anlita henne, så länge de ägde bestånd.

Otvifvelaktigt betydde hennes skicklighet i sitt yrke mycket, men knappt mindre hennes personlighet, detta lugna, jämna väsen, detta försynta tal med sin dalska brytning, hennes förtegenhet om tillståndet i andra hem, som betryggade för skyvaller om ens eget. Mamsell Barck blef med tiden öfverallt en husets vän, som saknades, när hon gått, och efterlängtdes till nästa gång. Så gingo åren, och hon gick, nära nog alltid densamma, till sina hus, alltmera införlifvad med deras vanor och bekant med deras bekanta. Alltid samma arbetsamhet, som uppbars af en alltid jämn hälsa. Småningom började likväl de så mycket anlitate ögonen att icke vilja tjänstgöra som förr, då likväl blott det ömkliga talgljuset, retsamt i äminnelse, bestod hela upplysningen. Sömmerskan måste lämna nål och sax, men det var långt ifrån att hon därför upphörde att arbeta: hon öfvergick till att baka paltbröd och pepparkakor, och var lika fitig på detta arbetsfält, där hon inom kort fann sig omgifven af en stadig kundkrets, i hvilken hon, ej utan stolthet, såg flere »fina herrar», som af dietetiska skäl försågo sig med pepparkakor,

* Bland den nyligen afidne bibliotekarien Bergströms litterära kvarlätenheter fanns följande intressanta uppsats, författad för Idun.

prisande deras välgörande verkningar, då de åtos till kaffet. Äfven nu drog hon sig fram utan att »obligera» någon — skuldsättning var något, som icke existerade för henne — och upprätt och glad gick hon som »sin egen» på sin knaggliga väg till nödtorftig bergning. Presenter nästan sårade henne, men väl kunde hon gifva presenter: vi erinra oss en gång, då hon bortgaf en hel liten summa, efter hennes förhållande icke så alldeles liten.

Huru gick detta till? Ja, huru kunna penningar räcka till öfverskott för dessa »fattiga fruntimmer», hvilkas hela årsintäkt kan understiga kostnaderna för en icke särdeles öfverflödigt herrmiddag? Är det därför, att deras lilla penningask liknar lejonets kula, till hvilken enligt fabeln ledde många inspar, men inga utspår, eller med andra ord är det därför, att om deras inkomster äro små, deras utgifter äro än mindre? På något sätt måste det tillgå, men till sist nästan tvingas man öfver till undret med ankans oljekruka, som tyckes fortgå än i dag som är.

Ett föga uppbyggligt lif detta, tör man tycka, med synål och sax och paltbröd och pepparkakor. Ja, men det fanns ännu en insats däri, ingen ringare än poesien, i en af sina huldaste uppenbarelser —

Haa nämnes folksång än och än legend,
Men fagrare blef ingen ängel sänd...

När dagen var all och dess enformiga arbete slut, uppgick som en skimrande måne öfver dess kväll, då mamsell Barck för några små åhörare drog fram sago- och sångminnen från sin barndoms sagokvällar. Då, när arbetsdonen voro undanlagda och bordet afstaddadt, öppnade hon sitt förtrollade skrin, och upp stego därur *Konung Elfver, Högfärdiga prinsessan, Prinsen i jordkulan, Dumma pojken* och hvad de allt hette, dessa skepnader från urgamla dagar, som ännu icke mist sin förmåga att locka unga hjärtan, icke ens där dessa hjärtan klappa under grånade hår. Den krets, till hvilken den hörde, som nu talar om den gamla sagoberätterskan, kände snart hela hennes repertoar och kunde till och med rätta henne eller påminna henne om någon episod, hon glömt, men det hade ett så alldeles eget behag att höra just henne, med hennes lugn och hennes allvar, att man ändå bad henne förelägga detta, som man kunde förut. Men icke blott att hon kunde berätta sagor, utan hon sjöng äfven visor; än var det

Sist, när på ljufvig blomsterplan
Jag mina lam utförde —

O, tysta ensamhet,
Hvar skall jag nöje finna?
Bland sorg, som ingen vet,
Skall mina dar försvinna — —

eller:

Malin hon gick sig åt herrgårdsparken
Till att fördrifva sin orolighet —

med mera af samma gammalmodiga slag. Mera än af dessa visor anslogos vi af en del mycket äldre, såsom:

Det var den unge herr Peder,
Han kammar och krusar sitt hår —

eller:

Herr Karl till sin fosternor gick,
Han frågade henne om råd —

eller:

Det bodde en torpare vid en å,
Hörde jag en liten fågel sjunga —
o. s. v.

* * *

Som alla bildade personer veta, hafva dessa visor af senast omnämnda slag ej endast stämningens behag; de, folkvisorna, hafva också att bjuda forskningen tankeämnen af vikt. Hvad bör ej t. ex. ligga däri, att den sista af de gamla visor, ur hvilka vi anförde begynnelseaderna, såsom saga eller visa gått snart sagdt hela jorden rundt och blifvit funnen hos nordbor och engelsmän, tyskar, slaver, littauer, ester, romaner och kelter, ja i Kina och Sydafrika? Och äfven däri, att hon har anor från 14:de — säger fjortonde — århundradet före Kristus, så vida det är grundadt, att hennes ämne återfinnes på en papyrus-rulle af den oerhörda ålder vi nämnde! Det som ådagalägger en sådan lifskraft, kan ej annat än äga en djupare betydelse — möjligen skulle man kunna beteckna den i fråga varande visan som gällande samvetet — ty människosläktet är icke så enfaldigt, att det från sekel till sekel bär på något innehållslöst. Vi släppa här detta ämne, som till äfventyrs förefaller mängen läsarinna alltför »lärdt», nöjda om vi kunna lämna några väckande antydningar i den saks intresse, som vi här nedan påpeka.

Utän att hafva drömt därom, har kanske någon läsarinna eller till och med läsare, som följt med hvad vi talat om, i sin närhet någon »mamsell Barck», hvilken i sitt minne bär samma slags sång- och sagoskatter som den anspråkslösa symamsellen. Vi ville uppmana dem att forska efter, huru det kan vara med den eller den gumman eller gubben, men göra det utan att förtrötta, ty det första försöket misslyckas merendels. De gamla hafva kunnat, men hafva glömt, hör man. Men de hafva icke glömt; hjälper man dem på tråden, skola de till sin egen öfverraskning finna, att de minnas mera än de vetat af. Ett lyckligt fynd medför sin upptäckare, och när en visa eller saga är före, nämnes dens namn, som funnit dem. Så till vida har efterforskningen ännu en form af lön; den bästa är gifvetvis den att hafva bergat någon klenod, som eljes skulle följt sin gamla innehafvare i grafven.

Antecknaren af detta gläds åt, att då Eva Lovisa Barck nära sitt nittionde år nyligen fick lämna denna värld, ej så litet af hennes poetiska skatter var räddadt.

Visitkort.

Till de första önskemålen för hvarje ung världsmedborgare eller medborgarinna, som blifvit något så när flygfärdig, höra visitkort. Med hvilken förtjusning motser man dem ej från litografen, med hvilken stolt känsla begagnar man dem ej för första gången! Man är nu ej längre blott en tolererad »möbel», man gäller nu någonting, man är till en viss grad själfständig — man är presentabel.

Visitkort äro på intet vis en leksak, en betydelslös modenyck; de intaga i det sällskapliga umgängeslivet en så viktig plats, de äro en så nyttigt tjänare, de bespara så mycken tid och möda, formaliteter och omständigheter, att det, synnerligen i denna visitymniga nyårstid, endast kan synas rättvist att några ögonblick sysselsätta oss med dem.

I många fall (och omständigheter är det alls icke möjligt att göra eller ens mottaga alla brukliga besök; man tänke bara på nyåret eller vid dödsfall i familjen. Men visitkortet tjänar icke uteslutande fredliga och vänskapliga ändamål: det kan spela en roll äfven vid de skarpaste förvecklingar, ty utbyte af kort bildar äfven inledningen till duellen.

Visitkort är ingalunda ett barn af vår moderna tid. Visserligen antyder ingenting, att de egypti-

ska faraonernas eller de romerska cäsarernas samtida — eller de själva — begagnat sig af dem; men bevisadt är, att de uppfinningsrika kineserna äfven i detta afseende ådagalagt sitt praktiska sinne redan för mer än tusen år sedan. De äro ej blott de ursprungliga uppfinnarne af krutet, boktryckarkonsten, kompassen och papperet, äfven visitkortet ha för sin uppkomst att tacka detta folk, som nu för längesedan passerat sin andliga blomstringstid och inträdt i ett stillastånd, som envist motsätter sig all vidare utveckling. Angående bruket af visitkort, som hos dem kallas *Ti-se*, gälla de småaktigaste etikettsregler, mycket strängare än hos oss. Huruvida vi i Europa ha lånat visitkortsidén från kineserna, är emellertid tvifvel underkastadt. Troligt är, att de blifvit nyuppfunna i Frankrike — det land, där det förfinnade sällskapslivet först nådde sin utveckling — och därifrån utbredt sig till andra europeiska länder; därpå tyda äfven de franska inskrifter, af hvilka man ännu betjänar sig vid deras användande, men hvilka man lika gärna borde kunna ersätta med svenska. Vi skrifa:

p. p. — pour présenter, för att föreställa, införa någon; kunde mycket väl ersättas med: *f. a. f.*
p. c. eller *p. p. p.* — pour condoler eller pour prendre part; för att beklaga, uttrycka deltagande; kan ersättas med: *f. a. b.*

p. f. — pour féliciter, för att lyckönska, på svenska: *f. a. l.*

p. r. — pour remercier, för att tacka, på svenska: *f. a. t.*

r. s. v. p. — réponse s'il vous plait, om svar anhålles, o. s. a.

Det senaste uttrycket ersättes ju redan ofta med svenska bokstäver; dess mindre skäl förefinnes att icke utsträcka det äfven till de andra fallen.

För öfrigt råder numera den största enkelhet i våra visitkorts yttre — anses i hvarje fall smakfullast och förmästa.

Formatet på det endast hvita bristolpapperet får ej vara för stort, ej heller för smalt; den i regel litograferade skriften utan utsirningar och affattad så kort som möjligt. På herrvisitkort utsätts i allmänhet innehafvarens stånd och nedtill till höger bostadsort och adress. Gifva damer foga allmänt till sitt namn äfven sitt fadersnamn och begagna sin makes förnamn t. ex. Fru Ernst Wolter., född Schmidt o. s. v.

Att vika hörnet för att ange besökets afsikt eller art, är ej mera brukligt. Man vek det öfre vänstra hörnet vid en sorgvisit, det öfre högra vid en gratulation, det nedre vänstra vid ett afskedsbesök, det nedre högra vid en första introduktionsvisit.

Den nu rådande enkelheten har ej alltid varit bruklig, tvärtom ha äfven visitkortet i gångna tider varit underkastade de brokigaste och mest växlande moder. I synnerhet var detta fallet i förra århundradet. Färgade kartonger, på hvilket trycket ofta var anbragt i ännu en annan färg, täflade med hvarandra i bjärthet. Därtill kommo färglagda blomsterguirlander, yppiga roccocoarabesker, vapen och emblem, utsikter af slott och städer, allegoriska och mytologiska figurer; man satte sitt namn i gyllene bokstäver på en antik urna, lät en genius inskrifva detta namn på en marmortafel och dylikt mer. Denna dåliga smak varade ända till trettioalet af vårt århundrade, då man ännu i de bättre kretsarne kunde få se visitkort lika brokiga som vinetiketter. Äfven med afseende på kortens format förekommo de största vexlingar mellan stort och litet.

I Frankrike härskar samma enkelhet som hos oss, och bruken äro ungefär desamma. Några olikheter framvisa England och Nord-Amerika. Engelsmännen beteckna efter namnet titel, akademisk grad, någon hög orden o. s. v. med enkla bokstäver, så exempelvis *K. C. B.* = *Knight Commander of the Bath*, kommandör af Bathorden; *M. P.* = *Member of Parliament*, medlem af parlamentet; *R. N.* = *Royal Navy*, sjöofficer; *R. I.* = *Royal Engineer*, ingenjöröfficer o. s. v. — På damvisitkort utsättes i vänstra nederhörnet motagningsdagen, i högra bostadsadressen. Det senaste är helt visst ganska praktiskt och borde föranleda till efterföljd.

Sen till, att *Idun* och *Iduns Modetidning* finnas hos alla edra bekanta!

 Fotogénkøket »PRIMUS»
Öfver 15,000 sålda på ett år.
Lika användbart vinter som sommar.
Brinner utan veke. Os-, sot- och rökfritt.

 Fotogénkøket »PRIMUS»
Pris: 10 kr.
B. A. Hjorth & Co,
5 Klara norra Kyrkogata 5
Pris: 10 kr.

Ytterst bränslebesparande.
Fotogēnen brinner i gasform.
Explosion omöjlig. Lätt att sköta.
Ingen fotogēnutsvettning.

För de smås fest.

En bild ur Paris' barnavärld, för Idun af

Jane Germandt.

Den stora armé af leksaksarbetare, som ha sina talrika verkstäder vid Rue du Temple och hvilkas ve eller väl ligger i de oberäknliga små händer, som så gärna rifva sönder deras verk, är icke alls missnöjd med att julen eröfrat Paris. Om det nu verkligen är tack vare engelskt inflytande, men nyårsdagen håller på att förlora en del af sin gamla allena lyckliggörande betydelse. Det har gått så långt, att man börjar fråga, hvar det skall sluta. Man delar ut presenter på julafton; — godt och väl, men skall man vara lika gifmild sex dagar därefter? Eller är det fara för att den dag, som af ålder varit gåfvornas, skall komma i andra rummet? Man skulle ha lust att revoltera, men man fogar sig i detta nya bruk som i så många andra, hvilka leda sitt ursprung från andra sidan kanalen. Man firar jul, man talar bara icke om St Cloud — det är af »Petit-Jesus» man får gåfvorna... när man har en sko och en kamin att ställa skon bredvid, annars kan det hända, att man helt och hållet blir utan, men det är väl icke många fattiga små, som välgörenheten nekar en allmosa eller tak öfver hufvudet den dagen.

De rikas barn kunna icke taga emot julkappar i hur stor utsträckning som helst; det finns en etikett, som sätter gräns för gifmildheten. Till nyår — då kunna presenterna komma haglande från höger och vänster öfver alla dessa små hufvuden, men till jul är det endast inom den trängre familjekretsen man har rätt att lyckliggöra de små, och det skulle betraktas som något otillåtligt, om en stor sko förvillade sig ibland alla dessa kängor och sockor, som stå där så naiva och vänta på hvad »Petit-Jesus» kan ha i famnen, då han går förbi kaminen. Leksaksbutikerna äro fulla af dessa krubbor, där han ligger, på strå — ett litet blondt barn af vax, som de små parisarne ta i sin hand med något af den varsamma ömhet man kan ägna en fogelunge. Och de betrakta honom med samma ögon — stort och frågande: Är det du, som skall ge oss allt detta? Magasinernas öfverflöd och alla de tusen leksaker, som utbudas på gatorna, dansa rundt i deras fantasi.

Någon har sagt, att leksaken är barnets första idé om konsten. Säkert är, att den mer än något annat talar till dess fantasi — intimt och tyst — under dessa lekar, då den är ett själfständigt lefvande väsen, som rör sig, som handlar och som har ett språk. Hvem minns icke dessa oändliga utbyten, dessa samtal om allt under solen med en hund, som sköts på trissor, eller en häst, som drogs i ett snöre. Och hvem har icke, utsträckt på alla fyra, studerat rörelsens problem i den märkvärdiga företeelsen af en bleckomnibus, som kunde gå för sig själf? Föremålet betyder så litet, barnet skapar, barnet idealiserar. Vi tro gärna våra mödrar, som försäkra oss, att de sågo den förkroppsligade tjusningen i en marknadsdocka af trä, som kunnat skrämman dem från vettet, om de betraktat den med oförvillad blick. Hvem talade icke helst med den fulaste af sina dockor, hvem hade icke en förkärlek för den bedröfligaste af sina leksaker? Där hade barnafantasin någonting att utsira, någonting att förändra, någonting att göra rikt och slösa skönhet öfver.

Småflickorna för i dag, som äga dockor, stora som de själfva och klädda som de — bara ännu elegantare — och gossarne, som le-

ka med fästningar, konstruerade efter den modernaste verkliga modellen, och med soldater, där det icke fattas så mycket som en träs på rocken — hvad ha de att tillägga, hvad ha de att omskapa? Hvad blir det af inbillningens skiftande spel? Vi, som betrakta dem och tänka på vår barndom, afundas dem knappast. Det är som om de lekte med mindre intensitet, mindre tro, mindre spänstighet, som kände de icke längre detta, som roade: fantasien spännande lif. Den konstgjorda fjäriken man lägger i deras hand lyfter sig på sina vingar, spindeln, som man håller framför deras fot, rör sina långa, tunna ben och springer, hästen, som är spänd för vagnen, ledar sina knän och kusken, som sitter på bocken och håller i tömmarna, lyfter yrkesmässigt armen. Fantasien behöfver icke längre säga: gå! spring! kör! flyg! De parisiska leksakerna ha i detta fall uppnått fulländningen. Barnet behöfver icke anstränga sig; den inre blicken kan gärna vara blind, det enda man har att göra är att se med sina två ögon oah låta sig roas.

Det är för öfrigt förvånande, hvilken talang, hvilken uppfinningsrikedom — man kunde vara frestad att säga hvilket geni — den parisiske leksaksarbetaren nedlägger i sitt arbete. Det tänkes i de små verkstäderna vid Rue du Temple, där dessa efemära mästerverk se dagen — ofta för att komma sin uppfinnarens framtidsutsikter att oväntadt ljusna, någon gång för att göra honom rik. Men intet är oberäkneligare än en sådan liten tingests öde; allt — till och med politiken — medverkar för att skapa dess framgång eller nederlag. I år spelas det naturligtvis på de franko-ryska strängarna, och nästan oräkneliga äro de leksaker, som ha alliansen att tacka för sin tillkomst. Men barnet politiserar icke, och det tittar lika gärna på en pierrot i den hvita rocken som på en rysk matros, hvilken slungas upp på en liten leksaksmast och gör en piruett, medan han svänger de allierade landens båda flaggor. Trots alla strömningar för dagen är det polichinellen och bébén, som bibehålla sitt häfdvunna herradöme på leksaksmarknaden. De behärska »Bon Marché» och de behärska »Louvern», och det är med knapp nöd de gå in på att ge plats åt dockkultens sista manifestation — Loïe Fuller i hela praktiken af sin yppiga och skiftande kostym. Ett helt fönster i »Bon Marché» är upptaget af uniformsklädda dockor, stora som pojkar på 8—10 år, ett annat af en fästningsterräng, planlagd med en strategisk nöggrannhet, som en militär af facket kanske kunde ha nytta eller åtminstone nöje af att studera, ett tredje helgas åt bébén — bébén i dopklädnad med ett passande uttryck af högtidlighet öfver sin lilla nymorgnade fysionomi, bébén i bärkappa och flor öfver ansiktet och bébén, som går — stadigt nog, tycks det — på sina små tjocka fötter, klädd i hvit yllekofta och hvit ylletoque och nog så fiffig och försigkommen i sin lilla hvita kjol. Det är omöjligt att taga dem för dockor — de se också ut som de för länge sedan öfvergifvit hvarje försök till illusion i det fallet och icke hade mer än en äregrighet: att bli ansedda som yngre medlemmar af familjen.

Framför denna konstgjorda barnavärld stannar den lefvande, förvånad och full af beundran, men utan att därför ett ögonblick glömma att se efter, om det är samma skinn i muffen som på kjolkanten, och om dopklädnaden skulle kunna tåla vid en tvätt. Åtminstone ser det ut, som om dessa funderingar upptaga en parisergamin på 10—11

år, som med ett vaket och småförnuftigt uttryck och med en obeskriflig nyans af ömhet i blicken förlorar sig i alla dessa förtjusande detaljer af en bébés toalett. Själft tyckes hon inte vara bortskämd; hon är barhufvad och klädd i en tunn kjol liksom en liten trearing till syster, hvilken hon alltjämt har öga på, och fadren, som håller dem båda i hand, bär blus och ser ut att nyss ha kommit från sin verkstad.

»Ah, mais c'est un amour!» utbrister den stora med en sista blick på den lofvande ungdomen i bärklädnad. Och i det hon vänder sig till lilla syster, säger hon: »Marguerite du, skulle du inte vilja ha den, hvad?»

Men Marguerite har sin tanke för sig, där hon står bredvid sin far, hög som en stöfvel och tjock i kinderna som en Rubensunge. Och det är hon, som drar pappa och syster med sig från lindebarnet till det famösa fönstret med uniformsdockorna: »Jag vill inte ha den där bébén,» förklarar hon med en bestämdhet, som inte lämnar något öfrigt att önska, och i det ögonen öppna sig klotrunda och glänsande inom sin kolsvarta ram af fransar, säger hon med en röst, som nästan kväfs af förtjusning: »Jag — jag vill ha den stora trumpeteten och alla soldaterna!»

Hon är inte ensam om sin mening. En liten pojke, som inte ser ut att vara rikare än hon, och som står och håller sin mamma i kjolen, betraktar samma trumpet och samma dockor, medan hans lilla hand öppnar sig för att visa en slant och sluter sig om den igen så hårdt, som endast en barnahand kan göra det, med ett grepp, fastare än den giriges, och en tilltro, stor nog att kunna köpa världen och all dess härlighet. »Nå, hvad har du bestämdt dig för, André?» frågar modren. Han svarar icke, han är alltför upptagen, det afgörande ögonblicket är för viktigt, men modren vänder sig om, och med en blick på oss, som stå omkring oss, säger hon leende: »Han har två sous, och han funderar på hvad han skall välja!»

Och det är för att tillfredsställa dessa naiva, dessa lyckliga, som tillverkningen af en leksak uppdrifvits till en industri, där ingifvelsorna uttränga hvarandra och arbetare bekriga arbetare i en kamp för lifvet!

Från Iduns läsekrets.

Klagosång öfver almanackan.

Ja, läser man vår almanack, då kan man ropa ve och ack; där finns nog namn i mängd och massa, men ingen kan väl påstå just, att de för många män'skor passa; — jag skulle gärna vilja veta, om någon finnes, som har lust att Probus eller Fokas heta?

Nu komma kvinnonamn så fina, Korsmätta, Fausta och Krispina, Zenobia är ett också, och vill du veta ännu flera, nog kan jag flera hitta på, men aldrig har jag gjort det rön, att dessa namnen existera för någon af vårt »tacka» kön.

Om du i almanackan ser, du snart upptäcker något mer: att ibland namn, du där skall finna, det är tvåhundrastruttitvå, som icke duga för en kvinna, ithub de passa blott för män. Att kvinnonamn finns mycket få, det ser du ju däraf, min vän.

Hvad kan dig detta faktum lära: att kvinnan förr ej hölls i ära. På nåder fick hon följa med, för männens dumhet tyst sig böja; men annan tid har annan sed. Var förr vår lott så tung och svår, nu skarp protest vi vilja höja mot kvinnans ok från gängna år.

Hvad nu vår bön och vilja är skall kort och klart förkunns här: latinska namnen strykas må, en gången tid de passa bara, och svenska i dess ställe stå; utaf de nya namnen se'n skall hälften för oss kvinnor vara och andra hälften bli för män.

Ingegerd M—n.

Ur notisboken.

»Sessans» silfverbröllop. I år firar danska kronprinsparet sitt silfverbröllop, i det kronprins Fredrik den 28 juli 1869 ingick förmyndning med Carl XV:s dotter, kronprinsessan Lovisa. I anledning af silfverbröllopet ha damer från hela Danmark bildat en komité med ändamål att åstadkomma en fond för upprättande af en välgörenhetsstiftelse, hvilken fond på silfverbröllopsdagen skall öfverlämnas till kronprinsparet.

För vänner af kvinnoslöjd. Föreningen Handarbetets vänner anordnar på nyåret en serie föreläsningar öfver ett af de ämnen, som ligga till grund för dess verksamhet, och har därtill lyckats vinna doktor Bernhard Salin, som föreläser öfver »Ornamentik med särskildt afseende på den textila konsten». Föreläsningarna komma att hållas i föreningens lokal.

Födelsedag — dödsdag. Den 26 december alled härstädes på sin födelsedag fru *Wendela Sandels*, född *Nordenstolpe*, maka till förste Hofmarskalken hos konung Carl XV, förste Hofstallmästare C. W. Sandels. Hon var född 1829 och dotter till justitierådet A. G. M. Nordenstolpe och hans maka, född Graaner. Den hädagångna sörjes af make och dotter.

På det nya årets morgon afled härstädes efter flerårig sjukdom änkefru *Aurora Wilhelmina Schöne*. Den oflidna, dotter af den på sin tid mycket kände lagman Nils Callersholm i Hedemora, var född 1813 och ingick 1835 äktenskap med sedermera hofrättsrådet Gustaf Schöne, efter hvilken hon 1836 blef änka. I sin krafts dagar var hon en af de verksamaste medlemmarne i Klara skydds- och arbetsförening, hvars ordförande hon under en följd af år var. Hon efterlämnar en dotter, gift med kyrkoherden d:r A. W. Staaff.

Teater och musik.

Kungl. operan återupptog nyårsdagen Meyerbeers opera »Profeten» med samma rollbesättning som sistlidne vår. Hr *Ödmann*, hvilken äfven nu innehade titelrollen, var vid briljant röstdisposition och framkallade rättvisligen det lifligaste bifall från den talrika publiken. Också torde detta parti få räknas till den framstående sängarens bästa prestationer. I Fides' tacksamma och ganska fordrande parti var fröken *Amati* mer än vanligt till sin fördel såväl i sång som spel, och Bertha hade i fröken *Hallgren* fått en ganska god representant. I greffe Oberthals lilla parti var hr *Söderman* godt på sin plats. Däremot var det ej just någon väljudande trio, som de tre vederöparne bildade. Operan gick för öfrigt, om man undantager en och annan slitning, särskildt i första akten, ganska bra under hr *Halléns* anförande.

Vasateaterns nyårsprogram gjorde liflig framgång. Hvad publiken icke minst hjärtligt tycktes sentera var att uppväcka gamla minnen från barn- och ungdomsdagar vid åskådandet af ett äkta Blanche-lustspel — ett af de allra bästa i sin art därtill, nämligen »Rika morbror». De välkända kuplet-

terna och de bekanta Stockholmstyperna i 40-talets dräkter: den myndige stadsmajoren Kummelund, den älskogskranka mamsell Rosenase och icke minst »rika morbror» själf, den rödskägige sjöbjörnen Job Kurk, väckte mycken muntherhet. Utförandet var äfven förträffligt, i synnerhet hr *Holmquist* i Kummelunds roll. Herr *Kellberg* gjorde Kurk ifrån sig riktigt bra, ehuru en ännu burleskare komik här kunde ha varit på sin plats. Fröken *Aberg* var näpen som stadsmajorens unga dotter och hennes guvernant, fru *Bergström*, vederbörligen högtragisk. Fröken *Ohlsson* och hr *Rönblad* förtjäna ock erkännande för sina prestationer.

Följde så en nyårsrevy »I ballong» af den på tillfällighets-dramatikens område förut rätt väl dokumenterade hr *E. Norlander*. Som vanligt i dylika stycken kan ej bli tal om någon dramatisk handling, utan består det hela af en serie maskeradfigurer, personifierande det gångna årets märkligare händelser, hvilka hvar efter annan uppträda med sin bit kupletter. Dessa voro delvis rätt fyndiga med anspelningar och snärtar åt höger och vänster, som lilligt slogo an. Där saknas hvarken ballongfarare, cigarrbodsfröknar, Operans annonskap eller tararabomflickor. När så på sistone fröken *Ekström* uppträder som veritabel serpentindansös, blir jublet naturligtvis oändligt. Och under smattrande applådsallvor rullas fonden upp för en staty öfver frihetens gudinna, som dekamerar en vacker *sens moral* af vårt kära fosterland och om att borta kan nog vara bra, men hemma är ändå bäst.

Bifallet var, som sagt, mycket lilligt och författaren framkallades.

Södra teatern afslutade det gamla året med ett nytt program, som dock ej synes äga många betingelser för ett långt lif på det nya. Bland det myckna af tysk klumpighet och sentimentalitet, som tid emellan bjudits oss från Stockholmsscener, torde »Hemmets tomte» tillhöra det allra genuinaste. Hvad det nu tjänade till att *lokalisera* denna anrättning, om den också promt skulle öfversättas, kunna vi ej fatta. Svensk verkar den ändå icke ett grand — dess bättre.

Spelet var onekligen bättre än pjäsen var värd. I synnerhet tilltalade fröken *Lindzen* genom en täck och intagande framställning af den unga flickan, »hemmets tomte», som böjer alla, äfven de motvilligaste hjärtan till sig. Dock bör den unga lofvande skådespelerskan i tid motarbete ett visst stereotyp leende, en reminiscens från balettdagarna, som lätt verkar något för sockersött. Att vidare nämna äro hr *R. Wagner* som en barsk gammal major och hr *Hirsch* som en förläst och konfys arkeolog — den enda figuren i stycket, som är någon smula roande.

Att vara mormor.

Skiss för Idun

af

Wilma Lindhé.

Doktorinnan Berger satt framme vid fönstret i sitt så kallade hvardagsrum och sydde på en sjömansdräkt hon ville ha färdig, innan mörkret inbröt, och som var bestämd till gifva åt lille Sven, hennes favorit och dotterson.

Det stormade, vinden slet i de aflöfvade träden och buskarne på andra sidan »avenyen», vid hvilken hon bodde, regnbyarna slogo mea kraft mot fönsterrutorna, och gatan stod nästan under vatten.

Genom reflexionsspeglarna kunde hon se kommande och gående långt ifrån — och det var också ett af hennes nöjen; men nu hade hon ej tid därmed, ty vid ljussken såg hon ej att arbeta. Sven fyllde sina fem år dagen därpå, och att dräkten skulle bli färdig, var minst sagt lika angeläget för henne som för barnet, hvars käraste födelsedagsgåfva den skulle blifva.

I kaketugnen knastrade en brasa, och rummet var så väl ombonat med mattor, fönsterdynor och dubbelgardiner, att ingen vindpust kunde tränga in.

Dörrarna till matsal, sängkammare och förmak stodo öppna, och hon tänkte, när hon lät blicken falla på den komfort och lyx, som omgäfvade henne,

att det ej var många, som hade det bättre än hon själf.

Såg hon tillbaka på sitt lif, hade det väl haft sina stormar; men nu mot aftonen hade vågorna lagt sig, och dagarna försvunno likt en solbeglänst ström i sakta lopp mot det oändliga.

Egentligen var hon ingen inåtvänd reflekterande natur, som stort tänkte öfver hvad som varit eller komma skulle, ty det fanns så mycket, som upptog hennes tid och tankar, att hon ej hann med mera.

Hennes eget lufs historia låg väl bakom henne, men nu lefde hon om den hos sina barn, hvilkas sorger och glädjeämnen hon gjort till sina.

Själf hade hon varit olycklig i sitt äktenskap, och om hon också ej varit utan skuld, hade hon dock haft allt skäl att beklaga sig.

Äfven detta var liksom nivelveradt af tidens utplanande hand, och det enda hon kände, när hon såg upp till mannens bild — det stora oljemålade porträttet öfver soffan — var en stilla tacksamhet öfver att vara fri från ekonomiskt oberoende.

Så bunden som hon varit af en annans vilja och nycker, kunde hon ej annat än glädjas öfver den fullkomliga handlingsfrihet hon nu ägde och som förde med sig möjligheten att i allt rikare mått förvärfva tacksamhet och kärlek från barn och barnbarn, hvilkas hjälp, tröst, glädjekälla och jordiska försyn hon var.

Så lycklig hade hon heller aldrig känt sig som på gamla dar, då hon i lugn och ro kunde göra hvad hon ville och ägna alla sina tankar åt det lufvfa bestyret att vara mormor — vördad, afhållen och beundrad af små och stora inom den talrika familjekretsen.

För några andra räckte hon ej till, vare sig med tankar eller intresse, ty lika omsorgsfullt bevarade som hennes rum voro för köld och omilda vindar, lika skyddadt var hennes hjärta mot den smärta medkänslan för en lidande mänsklighet bereder varmt tänkande, kännande själar.

Hon nekade ej sin skärf, när den begärdes, och skref oftast — ehuru med inre förgärlig — på tiggartistor af ena eller andra slaget; men hon gaf endast af plikt känsla, tacksamhet för att själf ha det så godt, eller liksom för att muta försyner och afvända olyckan från egna dörrar.

Noga var hon också, och rädd om hvarje öre; ty när hon gaf åt andra, var det ju alltid att taga från sina egna, åt hvilka det var hennes glädje att kunna gifva så mycket som möjligt nu och sedan *allt*, då hon en gång tvingades att lämna det för att gå dit, där ingen tar några ägodelar med sig.

Där hon nu satt och sydde, tänkte hon med förnöjelse på det beröm hon skulle inhösta för den nätta gossdräkten, som väl knappast någon kunnat tro »mormor» om att själf ha förfärdigat, så vacker och väljord som den var. Bara den nu blef färdig? Ett par besökande hade hindrat, och ovädet förde mörker med sig långt före skymningens inbrott.

En störtflod af regnblandadt hagel smattrade mot rutorna, vinden for dånande genom trädkronorna, och hon kunde ej neka sig nöjet af en titt i reflexionsspeglarna.

Det var ej många vandrare ute, och de som voro det hade svårt att taga sig fram.

Stretande mot blästen, med de våta kjortlarne slående om benen, kom en gammal kvinna gatan uppför.

Hade hon haft ett paraply att hålla öfver sig, skulle korgen hon bar hindrat henne att begagna det.

Helt och hållet prisgifven åt ovädrets raseri, gick hon framåt steg för steg, synbarligen endast tänkande på att akta den dyrbara bördan.

»Stackare!» sade doktorinnan och tog åter itu med sömnaden, medan en känsla af välbehag öfver att ha det så varmt, godt och hemtrefligt smög sig öfver henne.

Ofrivilligt såg hon ut igen, drifven därtill af en oklar förnimmelse att ha sett den där figuren förut.

Ja visst! Det var ju gumman Olson, som kom med ägg alla fredagar, och som hon gifvit ett förklädestyg förra julen. Det var då väl hon mindes det. När man gifvit en gå ng, måste man hålla i — så var det att skämma bort folk.

»Det är dock förfärligt att behöfva gå så på gamla dar,» tänkte hon strax därpå, då hon såg gumman stanna i gathörnet och vända ryggen till för att ta emot en ny attack af stormen, som hotade att kullkasta henne.

»Fredag ja! Ganska riktigt — där gick hon in genom porten.»

I detsamma kom köksan för att säga, att ägggumman var därute och frågade, hur många tjug doktorinnan ville ha.

»Hvad begär hon?»

CAKES fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specerhandlare Försök!
C. W. SCHOUMACHER Kgl. Hofleverantör — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.
SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär priskrant!

»En och sjuttiofem.»
 »Redan! Hvad ska då priset bli närmare jul?
 Det lär bli att installa småbrödsbakat.»
 »Hon säger, hon kan inte ta mindre.»
 »Jag skall själv gå ut.»

Där stod den lilla gumman på en matta vid dörren och bad så vackert om ursäkt, för att hon väntade ner i det fina köket — men vädret var nu så fasligt, att hon inte rädde för det.

»Sätt på kaffepannan Lisa,» sade doktorinnan, vänd till köksan. »Gumman tar en och sjuttiofem i dag, hör jag,» fortsatte hon.

»Jag har själf gifvit en och sextiosju, men doktorinnan har varit så god emot mig.»
 Erinran om förklädestyget drog återigen genom dennas hufvud.

»Något afslag får hon väl göra!»

»Jag tjänar så lite på det ändå, men för doktorinnans skull får jag väl nöja mig med en och sjuttio. Jag gör alltid så billigt jag kan, det vet jag.»

»Det är stora ägg i dag, ser jag. Plocka då upp fyra tjug och välj ut de vackraste, medan hon väntar på kaffet.»

Det lyste till i gummans ögon vid tanken på det sköna kaffet, och hon glömdes för ögonblicket, att hon var både trött, frusen och genomvåt.

Doktorinnan stod kvar, medan äggen räknades upp. Inte för hon tviflade på gummans ärlighet — men man kunde ju aldrig veta — och det var rent af en skyldighet att se på sitt eget bästa.

Så stodo de sida vid sida — doktorinnan i sin varma, präktiga yllekädnad med gröna sammets-uppslag och gumman i sliten svart kjortel, kängor genom hvilka vattnet silade ut och in, ullsjalen knuten öfver den trädslitna koftan och en rödrutig bomullsduk öfver det hvita håret.

Lika stor som skillnaden var i dräkt, var den äfven i utseende.

»Doktorinnan Berger har konserverat sig ovanligt väl,» det var den allmänna åsikten, och hon var ej heller så lite stolt öfver att vid sina år se så väl ut som hon gjorde.

Hon hade aldrig varit vacker, men nu på älderdomen trodde man, att så varit fallet. Det var liksom en ersättning för den saknade ungdomsfägringen, och hon tog ingen ur sin villfarelse.

I det mörka håret visade sig knappast några gråa strån, figuren var fyllig och på samma gång spänstig, ögonen glänsande samt ansiktet rödlett och gladt, utan märkbara fårör.

Gumman Olson däremot var liten till växten, krumpen, mager, höjd och tandlös, med matta insjunkna ögon och ansiktet öfverkörsadt af tusentals rynkor.

Hur fint och godt var dock detta ansikte med det humoristiska löjet öfver de tunna läpparna.

»Hon måtte hafva varit en skönhet,» tänkte doktorinnan, som aldrig förr skänkt en tanke åt, hur hon sett ut, fast hon gått här med sina ägg i ur och skur hela sju år — eller allt sedan hon själf flyttade in i sin nuvarande bostad till oberoende och goddagar.

»Kan inte madamen hitta på något annat arbete vid sina år?» frågade hon vänligt och på samma gång liksom anklagande.

»Det är inte så godt att hitta på — det är så många om allting — och nu är jag också van vid det.»

»Stor förtjänst är det väl inte heller?»
 »Nej, för en får allt köpa så dyrt som möjligt och sen sälja så billigt som det står till.»

»Men har madam då inte barn, som kan hjälpa henne, så hon får sitta i ro på älderdomen?»
 »Åh, herre Gud.»

Det såg nästan ut, som skulle hon tappa korgen i bestörtningen.

»Hjälpa mig?»
 Det drog ett egendomligt leende öfver de tärda dragen.

»Har hon inga barn då?»
 »Inte mer än dotter min.»

»Nå, har hon det inte bra?»
 »Stackars vasa — vore inte jag så.»
 »Än hennes man då?»
 »Ja, den som visste, hvar han är?»
 »Har han rest sin väg?»

»Han var ju sjöman vet jag och reste på — ja, hvad det var för ett land, det minns jag inte — han sa' det nog, men det har jag glömt.»

Kaffet blef framsatt på det med hvit vaxduk öfvertäckta köksbordet, och doktorinnan såg till, att det blef rikligt med skorpor i brödbacken.
 Hon hade blifvit intresserad.

Att hvarje människa hade sin särskilda historia, visste hon nog — om hon också icke tänkt däröfver — och nu var hon nyfiken att höra, huru den lilla gumman hade stäldt för sig här i världen, och hvarför hon egentligen behöfde ha det så besvärligt och bråkigt på älderdomen, då ju hvarje människa mer än någonsin behöfver ro och lugn.

»Nå, men är det längesedan han lät höra af sig, er mäg?» frågade hon.

»Många år — hur många kan jag inte säga — Låt mig se — det är sju år, sedan jag började sitta på torget. Då är det nog åtta år, sedan vi sist hörde något.»

»Men det är ju förskräckligt. Tror ni, han har drunknat?»
 »Hvem vet? Det är väl att hoppas.»

»Hoppas?»
 »Ja — det vore väl värre, om han lefde — men det tror jag inte. Han brukade skicka pengar emellanåt, och då hade vi det så godt. Jag bodde hos dem och hjälpte till med barna och hushållet — för piga hade de inte råd hålla sig med — och jag hade ju inte kärare att sköta i världen.»

Doktorinnan flyttade skorporkorgen närmare, fyllde på den urdruckna kaffekoppen och satte sig själf ned vid köksbordet.

»Nå vidare?» frågade hon.
 »Så mönstrade han i London och seglade till det där landet, som jag inte vet, hvad det heter, men där det finns så många fär att de hade fem hundra, eller mer, med sig tillbaka till London igen, och en frysmaskin hade de ombord, så de höllo sig friska hela tiden — för se de voro slaktade förstas. — Ja allt det där skref han, och dotter min har brefvena ännu.»

(Forts. o. slut i nästa n:r.)

Innehållsforteckning.

Louise Posse; af Lina Berg (L. S.) (Med porträtt). — Mod! Nyårshälsning af Eda. Evers. — Ny tid; af Hevriette Goldschmidt. — Nyårsvisiter; af Thore Blanche. — Mamsell Barck; ett kvinnoporträtt, tecknad för Idun af Richard Bergström. — Visitkort. — För de smås fest; en bild ur Paris barnavärd, för Idun af Jane Gernandt. — Från Iduns läsekrets: Klagosång öfver almanackan. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Att vara mormor; skiss för Idun af Vilma Lindh. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linje.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Kanske när nu du hör mitt namn ibland,
 Du ler ett riktigt öfverlägset löje;
 Men förr jag dock ditt hjärta satt i brand,
 Och af din tjusta blick jag sågs med nöje.
 Du gjorde gärna, hvad man bad dig om,
 När jag dig lofvades som lön för mödan;
 Du ansåg mig — jag vet det säkert —
 som

Af mera vikt än kläderna och födan.
 I hvad slags olycksfall du råkade,
 Blef jag den bästa balsamen för såren;
 I sorgens stund jag och mig visade
 Som utmärkt medel till att torka tåren.
 Hvem helst som kom och skänkte mig
 åt dig

Vann strax din vänskap till sin stora
 lycka;
 Men hvem som helst förklarade du krig,
 Som ville mig ifrån din ömhet rycka.
 Platonisk var din kärlek ej, fast het:
 Materielt du alltid ville njuta,
 Och därför utan minsta skonsamhet
 Jag alltid snöpligt fick min bana sluta. —
 Om än du minns din forna vän, mitt gull,
 Och hvarje stund jag skänkt dig fröjd
 och gamman,

Så hjälp mig nu för gammal vänskaps
 skull

Att utaf mina delar sätta samman:

 Uti hvad takt en lat sin syssla gör;
 Hur bör din ställning vara här i lifvet;
 Hvad ej med småtingar man mycket bör;
 Hvad — där man gjort det — de nog
 alltid blifvit;

Ett pålsdjur utaf allra minsta slag;
 En önskan man af mammons träl får
 höra;
 Nämn björnens spisförråd för vinterdag;
 Och säg hvad ej därmed är godt att göra;

Hvad kan han grundligt, Nalle, om
 han får

Dig mot sitt ludna bröst het kärligt
 trycka?

Hvari då fordras att du något rår,
 Såvida allt skall sluta till din lycka;
 Två vackra löfträdi uti nordisk skog;
 Monarken där, i samma gröna rike;
 Hvari kung Fjolner ömklig bane tog;
 Hvad finnes rikligen i hvarje dike;
 Två vackra kvinnoamn. — En engelsk
 kung,

Som nrdisk blodshämnd drabbade för-
 skräcklig;
 Hvad som är maktlös, men som blivet
 tung

Ifall den är — ja, vinken är tillräcklig!
 Hvad hvarje man väl gärna söker sig;
 Och hvad nog äfven önskas af hvar
 kvinna;

En liten farkost uppå blånad stig;
 Hvad merändels man värdelöst lär finna;
 Hvad natt och dag man ifrigt svärta
 ned;

Glad blir din uppsyn, när du — gissa
 bara;
 Nu är jag nöjd och du är nog så med,
 Jag vill ej visa mig för hårdsmält vara.
 L— a.

Charad.

Om framför brasan du sitter,
 Värmd af dess glödande glitter,
 Krämpfri och sorgfri samt mättad och
 nöjd med din lott;

Käraste vän vid din sida,
 Under det timmarna akrida,
 Säkert man säga då kan att mitt första
 du fått.

Hvad som är gammalt och ruckligt,
 Hvad som är knackadt och buckligt,
 Hvad som är skrynkadt och fläckadt
 samt uselt i skick

Har dock en gång uti tiden,
 Tid, ack hur hastigt förliden,
 Säsom mitt andra med skönhet bedä-
 rat din blick.

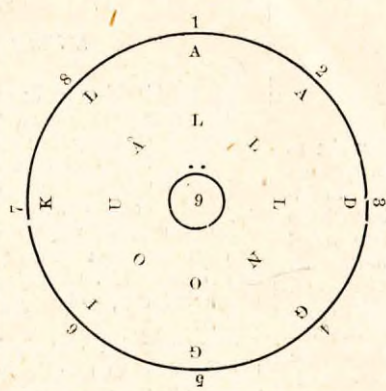
Måttstock på da'r, som förrunnit,
 Rydmått för fröjder, som svunnit,
 Länk i den kedja, som mäter din lifs-
 banas längd,

Så vill mitt tredje jag nämna,
 Se'n åt ditt godtycke lämna
 Definitioner själf gifva, båd' flinkt och
 i mängd.

Nu vid mitt hela jag stannar;
 Vänner och fränder samt grannar
 Skola förråda, rätt snart, hvad sig
 följer däri.

Om de med mening det säga,
 Skall det betydelse äga,
 Eljes — nå ja — är det bäst låta bli.
 S. L.

Cirkelgåta.

Omflytta de i cirkeln insatta 17 bok-
 stäfvorna så att de bildar: 1—8 = pe-
 rifierien: *Svensk provinsbenämning på
 kvinna.*

- Radien 1—9: Flod i Ryssland.
- » 2—9: Mått.
- » 3—9: Något som man ej bör glömma att återlämna.
- » 4—9: Ett däggdjur, bestämd form.
- » 5—9: En sak som är nödvändig vid bakning.

Radien 6—9: En växt bland de nyt-
 tiga.

- » 7—9: Hvad professor, piga, präst och klockare hafva.
- » 8—9: Hvarmed fisk kan fångas.

Obs! att cirkeln i midten (9) skall föreställa ett O.
 E. Weis.

Ordgåta.

Tag 4 bokstäfver och kasta om dem så fås: 1) en vind, 2) en flod, 3) ett verb, 4) ett klädesplagg, 5) ett tyskt adjektiv.
 Reseda.

Lösningar.

Logogryfen: *Katekesen*, hvaraf fås: sena, sate, nesa, tanke, ten, kask, ask, Kant, sak, tes, sten, ek, akt, stek, asket, enka, nate, en, enas, ans, eka, tak, stena.

Solfjädersgåtan: *Semiramis* — *Babylon*. 1) Stettin. 2) Elghorn. 3) Månshen. 4) Ispahan. 5) Runsten. 6) Albumin. 7) Målsman. 8) Träd. 9) Silben.

Ordgåtan: *Richardieu* — *Frankrike*. 1) Runstaf. 2) Isar, Iller. 3) Canada. 4) Heeren. 5) Ek. 6) Lustkutter. 7) Itali. 8) Exark. 9) Ucayale.

Bokstäfsfyrcanten:

S	N	U	S
N	Y	S	A
U	S	E	L
S	A	L	A

Rebusen: Hela världen upp och nedvänd — allting bakfram — min hustu på sned — jag långt ifrån lycklig.

Palindromen: Lån — nål.

